

Tárgytematika / Course Description

Hálózati operációs rendszerek

NGB_TA047_1

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Lencse Gábor

Félév / Semester: 2018/19/1

Beszámolási forma /

Assesment: Vizsga

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 4/0/2

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 0/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

A tantárgy szerepe a szakképzés céljának megvalósításában:

A „Hálózati operációs rendszerek” tárgy első félévének a célja, hogy a leendő mérnökök képesek legyenek egy vállalatnál minden lényeges hálózati szolgáltatást UNIX alatt megvalósítani. Ennek érdekében ismerjék meg a UNIX operációs rendszer működését, különös tekintettel a hálózati szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos területekre, szerezzenek gyakorlatot a UNIX adminisztrációjában, legyenek képesek a lent felsorolt szolgáltatásokat önállóan megvalósítani és fenntartani UNIX környezetben.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

A UNIX operációs rendszer lehetővé teszi a gyakorlat szempontjából jelentős összes hálózati szolgáltatás nyújtását – a mindenkori szükségletekhez és lehetőségekhez igazodva – változatos hardver platformokon.

A tárgy keretében a hallgatók megismerkednek a bash shell scriptek írásával, az alapvető UNIX segédprogramokkal, a naplózással. Megismerik és önállóan is gyakorolják valamely UNIX fajta (Debian GNU/Linux) telepítését, felhasználók adminisztrációját és a hálózati szolgáltatások közül a következők felélesztését, konfigurálását: Web szerver (pl. Apache httpd), ssh szerver (sshd), NFS szerver, smb szerver, névkiszolgáló (BIND), útvonalválasztás megvalósítása (routed), tűzfal (iptables), HTTP proxy (pl. squid-cache), levelezés szerver programjai (SMTP és POP3/IMAP4).

A hallgatók betekintést nyernek néhány más UNIX rendszerbe (OpenBSD, AIX) is.

Tananyag tartalma oktatási hétre bontva:

Felhívjuk a hallgatók figyelmét, hogy a tárgy anyagát az előadásokon és gyakorlatokon elhangzó anyag, valamint a tárgy honlapján szereplő jegyzet és egyéb segédanyagok együttesen képezik!

(A heti bontást bemutató táblázat a következő oldalon található.)

okt. hét (hétfő dát.)	előadás témaköre	gyakorlat témaköre
1. (09. 02.)	-- oktatási szünet --	Debian GNU/Linux telepítése
2. (09. 09.)	Linux alapismeretek, alapvető UNIX parancsok shellek fajtái, bash shell scriptek alapelemei	shell scriptek alapelemei

3. (09. 16.)	bash shell scriptek alapelemeinek folytatása, egyszerű shell scriptek írása	shell scriptek gyakorlása, egyszerű programok írása
4. (09. 23.)	szabályos kifejezések, UNIX segédprogramok (grep, find, sed, awk)	reguláris kifejezések, feladatok megoldása
5. (09. 30.)	A /etc/passwd fájl felépítése, shell scriptek gyakorlása, felkészülés az 1. ZH-ra	Kernel fordítás, optimalizálás, patchelés
6. (10. 07.)	fájlrendszer belső felépítése, szabványos könyvtárszerkezet; felhasználók, csoportok, jogok és kezelésük, felhasználók korlátozása (quota, ulimit)	i-node-ok, quota, ulimit, jogosultságok kezelése
7. (10. 14.)	IPTables (tűzfal, SNAT, DNAT, masquerade)	IPTables szabályláncok felépítése, lehetőségei, <i>nat</i> és <i>mangle</i> tábla használata
8. (10. 21.)	Rendszernaplózás (syslog, syslog-ng), távoli naplózás, hálózati szolgáltatások nyújtása, szolgáltatások felderítése, rendszerbiztonság.	Naplózás, naplófájlok feldolgozása, nmap
9. (11. 28.)	BIND, DHCP	DNS zóna-adminisztráció, DHCP szolgáltatás működtetése
10. (11. 04.)	SSH, ProFTPD, samba	SSH finomhangolása, autentikációs módszerek, FTP szerver üzemeltetése
11. (11. 11.)	Web szerver (Apache és Apache2), proxy szerver (squid)	LAMP rendszer telepítése (Linux-Apache2-PHP-MySQL)
12. (11. 18.)	SMTP szerver (Postfix) POP3/IMAP4 szerver (Courier)	Levelezőrendszer konfigurálása
13. (11. 25.)	Más Unix típusú rendszerek: OpenBSD	ellenőrző mérés
14. (12. 02.)	Más Unix típusú rendszerek: AIX	pótmérés

Az egyes témakörök ütemezése tájékoztató jellegű, az anyag feldolgozásának sorrendje a fentiekől eltérhet!

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

Félévközi hallgatói munka:

Követelmény:

5.1. A hallgatók összesen két ZH-t írnak. Ezek közül legalább egynek el kell érnie az elégséges szintet, ami az adott ZH-n elérhető pontok 60%-a. További pótlási lehetőség nincs!

5.2. A félév során az elsajátított elméleti ismereteket a hallgatók a laborfoglalkozások keretében mérésvezető segítségével ugyan, de önálló hallgatói munka formájában gyakorolják. A gyakorlatokhoz mérési utasítások állnak rendelkezésre.

5.3. A szorgalmi időszak utolsó két hetében az elméleti órán elhangzott, illetve a gyakorlatokon bemutatott feladatok közül (azokra épülve, tipikusan kombináltan) a hallgatók ellenőrző mérés feladatot kapnak, amit önállóan a mérésvezető előtt meg kell oldani, jegyzőkönyvet is kell készíteni és beadni. Az ellenőrző mérés egyszer pótolható.

5.4. Amennyiben a hallgató legkésőbb a szorgalmi időszak utolsó napján 12⁰⁰ óráig nem teljesíti a fenti követelmények bármelyikét, leckönyvébe az ...aláírás megtagadva bejegyzés kerül, így a tárgyból nem vizsgázhat, iv jelleggel sem!

5.5. A félévközi követelményeket teljesítő hallgatóknak a félév végén írásbeli és szóbeli vizsgát kell tenniük.

Megfelelő írásbeli esetén az előadó a szóbeli vizsgától eltekinthet, de legalább elégséges írásbeli esetén a hallgató ilyenkor is kérheti a szóbelit, amin természetesen rontani is lehet.

2013-ban érvényes kedvezmény: akinek mindkét ZH-ja legalább 4-es, az ezen ZH-k átlagával kiválthatja az írásbeli vizsga első részét, ha az aláírást is megszerezte!

Értékelés módja:

Érdemjegy = 70%V+30%Gy

Ahol:

V Félév végi vizsga osztályzata (5.5)

Gy Ellenőrző mérés osztályzata (5.3)

De minden egyes komponensnek önmagában is legalább elégségesnek kell lennie!

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Kötelező irodalom:

A tárgy honlapján található anyagok. A tárgy honlapja elérhető:

https://www.tilb.sze.hu/cgi-bin/tilb.cgi?0=m&1=targyak&2=NGB_TA047_1

Ajánlott irodalom:

Bevezetés a UNIX operációs rendszerbe (BME oktatási segédlet)

Linux teljes referencia, Panem Könyvkiadó, Budapest, 2001.

Büki András: UNIX/Linux héjprogramozás, Kiskapu Kft, Budapest, 2002.

Ben Laurie, Peter Laurie: Apache, Kossuth Kiadó, 2001.

Bozidar Levi: UNIX Administration, CRC Press, London, 2002.

Paul Albitz and Cricket Liu: DNS and Bind, 4th ed. O'Reily, 2001.